

Uchwała Nr V/28/2019
Rady gminy w Brzeźnie
z dnia 23 stycznia 2019 r.

w sprawie: przyjęcia Gminnego Programu Wspierania Rodziny dla Gminy Brzeźno na lata 2019-2021

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (t. j. Dz.U. z 2018 r. poz. 994 ze zm.) oraz art. 176 pkt 1 i 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t. j. Dz. U. z 2018r. poz. 998 ze zm.) Rada Gminy uchwala, co następuje:

§1

Przyjmuje się Gminny Program Wspierania Rodziny dla Gminy Brzeźno na lata 2019-2021, który stanowi załącznik nr 1 do niniejszej uchwały.

§ 2

Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Brzeźno.

§ 3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

§ 4

Uchwała podlega ogłoszeniu na terenie Gminy Brzeźno w sposób zwyczajowo przyjęty.

Przewodniczący Rady Gminy
Andrzej Janas

**Załącznik do Uchwały Nr V/28/2019
Rady Gminy w Brzeźnie
z dnia 23.01.2019 r.**

**GMINNY PROGRAM WSPIERANIA RODZINY
W GMINIE BRZEŻNO
NA LATA 2019-2021**

Wstęp

Główną komórką budującą każde społeczeństwo jest rodzina. To właśnie ona ma zasadniczy wpływ na kształtowanie tożsamości i postaw człowieka oraz na jego funkcjonowanie w rolach społecznych. Oddziałując na osobowość dziecka, przekazuje się mu swój system wartości i tradycje oraz ukierunkowuje jego postępowanie na całe życie. Prawidłowe relacje w rodzinie chronią przed powstawaniem problemów społecznych, zwłaszcza przed uzależnieniami, przemocą i niedostosowaniem społecznym. Dlatego też, jeżeli w funkcjonowaniu rodziny pojawiają się różnego rodzaju trudności i dysfunkcje, wymagają one podjęcia zintegrowanych, złożonych działań w oparciu o pomoc specjalistów oraz instytucji wspierających rodziny. Wszystko po to, aby poprawić funkcjonowanie całej rodziny oraz zapewnić dziecku warunki do prawidłowego rozwoju.

Ustawa z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej określa zasady i formy pomocy rodzinom przeżywającym trudności, w tym m.in. nakłada na gminy obowiązek opracowania trzyletnich programów wspierających rodziny. Obowiązek ten powinien być realizowany przy wzajemnej współpracy i współdziałaniu odpowiednich instytucji publicznych, organizacji pozarządowych a także innych organizacji, środowisk i osób realizujących zadania związane pośrednio lub bezpośrednio z pomaganiem rodzinie.

Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2019-2021 stanowi kontynuację i uzupełnienie Gminnego Programu Wspierania Rodziny dla Gminy Brzeźno na lata 2016-2018 i zakłada rozwój zintegrowanego systemu wsparcia rodzin na terenie Gminy Brzeźno poprzez realizację szeregu kompleksowych działań.

Podstawą działań ujętych w programie jest:

- Ustawa z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tj. Dz.U. z 2018r. poz. 998 z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (tj. Dz.U. z 2018r. poz. 1508 z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (tj. Dz.U. z 2015r. poz. 1390 z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tj. Dz.U. z 2018r. poz. 2137 z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii (tj. Dz.U. z 2018r. poz. 1030 z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 5 grudnia 2014r. o Karcie Dużej Rodziny (tj. Dz.U. z 2017r. poz. 1832),
- Ustawa z dnia 4 listopada 2016r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin "Za życiem" (tj. Dz.U. z 2016r. poz. 1860 z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 11 lutego 2016r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (tj. Dz.U. z 2018r. poz. 2134)

1. Sytuacja rodzin na terenie gminy Brzeźno

Podstawą do określenia sytuacji rodzin na terenie Gminy Brzeźno oraz zaplanowania działań w ramach niniejszego Programu jest charakterystyka społeczno-demograficzna oraz analiza bieżących danych o osobach i rodzinach objętych wsparciem Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Brzeźnie.

Gmina Brzeźno jest gminą wiejską położoną w województwie zachodniopomorskim. Według danych Urzędu Gminy na dzień 31.12.2018r. gminę zamieszkiwało 2831 osób, w tym 1406 kobiet (49,66 %) i 1425 mężczyzn (50,33%). W Gminie przeważali mieszkańcy w wieku produkcyjnym – 61,60% (1774 osób), drugą grupę stanowiła ludność w wieku przedprodukcyjnym - 22,76% (644 osób), najmniejszą grupę stanowili mieszkańcy w wieku poprodukcyjnym – 15,64% (443 osoby).

W 2018r. system pomocy społecznej w gminie Brzeźno objął wsparciem 201 rodzin, w których przebywało łącznie 668 osób. Stanowiło to 23,59% ogółu mieszkańców gminy. Pomoc udzielana osobom i rodzinom ma na celu przewyciężenie ich trudnej sytuacji życiowej, której sami nie są w stanie pokonać. Rodziny były objęte pracą socjalną, pomocą rzeczową, w tym w formie korzystania z bezpłatnych posiłków oraz zasiłkami finansowymi.

Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej w porównaniu do roku 2016 i 2017 nieznacznie zmalała. Oznacza to, że w ostatnim czasie nie zachodzą istotne zmiany. Z pomocy korzysta ustabilizowana grupa klientów, w tym osoby długotrwale korzystające z pomocy.

Tabela 1. Liczba rodzin i osób objętych pomocą społeczną w latach 2016-2018

L.p.	Rok	Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej	Liczba osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej	Liczba mieszkańców	Odsetek mieszkańców korzystających z pomocy społecznej
1.	2016	208	705	2926	24,09%
2.	2017	202	669	2855	23,43%
3.	2018	201	668	2831	23,59%

* Źródło: GOPS Brzeźno, opracowanie własne

Tabela 2. Najczęstsze powody przyznawania pomocy społecznej w latach 2016-2018

L.p.	Powody	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
1.	ubóstwo	150	510	173	579	137	453
2.	bezrobocie	103	355	111	383	88	305
3.	niepełnosprawność	12	45	25	37	18	56
4.	długotrwała lub ciężka choroba	11	17	17	37	16	33
5.	bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych	12	45	25	84	9	32

Źródło: GOPS Brzeźno, opracowanie własne

Wśród przyczyn korzystania z pomocy społecznej, które powodują utrwalenie tej sytuacji i uzależnienie od świadczeń Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Brzeźnie należy wymienić ubóstwo rozumiane jako całkowity brak własnych dochodów bądź posiadanie dochodów niewystarczających do zaspokojenia podstawowych potrzeb, bezrobocie, niepełnosprawność, długotrwałą lub ciężką chorobę, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych. Niepokoi fakt, że dużą grupę klientów pomocy społecznej stanowią ludzie w wieku aktywności zawodowej, którzy z powodu braku lub podejmowania zatrudnienia za niskie wynagrodzenie nie dysponują środkami, które wystarczyłyby, aby utrzymać rodzinę.

Brak stałych dochodów lub niskie dochody mają wpływ na liczbę rodzin zgłaszających się o wsparcie. Dzieje się tak w przypadku osób otrzymujących wynagrodzenie na poziomie najniższej płacy. Często zdarza się, a zwłaszcza w przypadku rodzin wielodzietnych, że rodzice pracują, ale ich dochody są niewystarczające na utrzymanie rodziny.

Rodziny z trudnościami opiekuńczo-wychowawczymi stanowią także pewną część klientów pomocy społecznej. Najczęściej niezaradność w opiece i wychowywaniu dzieci łączy się z takimi dysfunkcjami jak: uzależnienia, przemoc, problemy w pełnieniu ról rodzicielskich. Dysfunkcje te wyrażają się głównie niedojrzałością emocjonalną, problemami we współżyciu z innymi ludźmi, niezaradnością w prowadzeniu gospodarstwa domowego, problemami opiekuńczo-wychowawczymi. Analiza sytuacji rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym wskazuje, że najczęściej korzystają one z pomocy finansowej i rzeczowej. Nie wykazują one chęci współpracy z pracownikami Ośrodka na rzecz poprawy własnej sytuacji życiowej. Nie daje to szansy na poprawę ich sytuacji i usamodzielnienie i z reguły prowadzi do uzależnienia od pomocy, powoduje bierność i postawę roszczeniową, sprzyja utrwalaniu problemów i przekazywaniu ich kolejnym pokoleniom. U wielu rodzin objętych pracą socjalną, będących też pod nadzorem kuratora, występują liczne problemy w opiece nad dziećmi takie jak zaniedbywanie nauki lub nierealizowanie obowiązku szkolnego, demoralizacja, niska samoocena, różnego rodzaju uzależnienia zarówno rodziców jak i dzieci. Brak odpowiedniego specjalistycznego wsparcia dla tych rodzin powoduje potencjalne zagrożenie związane z koniecznością umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej.

W sytuacji, gdy rodzice zostają trwale lub czasowo pozbawieni praw rodzicielskich lub te prawa zostają im ograniczone, sąd postanawia o ustanowieniu nad dziećmi opieki zastępczej, poprzez umieszczenie ich poza rodziną biologiczną.

Tabela 3 Liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej oraz koszty z tym związane

	Liczba dzieci			Opłata za pobyt ponoszona przez gminę		
	2016	2017	2018	2016	2017	2018
Rodziny zastępcze	6	6	4	21.921,85zł	21.976,11zł	18.576,90 zł
Placówki opiekuńczo-wychowawcze	0	0	7	0	0	15.813,62 zł

* Źródło: GOPS Brzeźno opracowanie własne

Aby zapobiec odebraniu dzieci z ich naturalnego środowiska oraz przywrócić władzę rodzicielską rodzicom, których dzieci zostały umieszczone w pieczy zastępczej rodzinie przydziela się asystenta rodziny.

Tabela 4 Liczba rodzin objęta wsparciem asystenta

rok	2016	2017	2018
Liczba rodzin objętych pracą asystenta	7	7	7
Liczba dzieci w rodzinach objętych pracą asystenta	17	16	17
Liczba asystentów rodziny	1	1	1

* Źródło: GOPS w Brzeźnie opracowanie własne

W celu wsparcia rodziny w wypełnianiu ról rodzicielskich dzieci zamieszkujące gminę Brzeźno są objęte opieką i wychowaniem w placówkach wsparcia dziennego. Placówki te są prowadzone w formie opiekuńczej, zapewniającej dzieciom opiekę i wychowanie, pomoc w nauce, organizację czasu wolnego, zajęcia sportowe, zabawę, rozwój zainteresowań.

Tabela 5 Liczba placówek wsparcia dziennego

Liczba placówek		
2016	2017	2018
3	3	3

* Źródło: GOPS w Brzeźnie opracowanie własne

2. Cele, założenia i realizacja Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Brzeźno na lata 2019-2021

Cel główny:

Wspieranie rodzin dysfunkcyjnych w prawidłowym wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz działania profilaktyczne na rzecz wzmocnienia rodziny.

Cele szczegółowe:

1. Udzielanie wsparcia i pomocy rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, rodzinom bezradnym w prowadzeniu gospodarstwa domowego i rodzinom, których dzieci zostały umieszczone w pieczy zastępczej.
2. Działania profilaktyczne na rzecz wzmocnienia rodziny oraz promowanie form spędzania czasu wolnego na rzecz dzieci, młodzieży i rodzin.

Zadania

Udzielanie wsparcia i pomocy rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, rodzinom bezradnym w prowadzeniu gospodarstwa domowego i rodzinom, których dzieci zostały umieszczone w pieczy zastępczej.

L.p.	Działania	Realizator	Wskaźniki
1.	Praca socjalna z rodzinami, w których wystąpiły symptomy bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, rodzinami bezradnymi w sprawach prowadzenia gospodarstwa domowego oraz z rodzinami, których dzieci zostały umieszczone w pieczy zastępczej	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Brzeźnie	- ilość rodzin objętych pracą socjalną

2.	Udzielanie pomocy finansowej i rzeczowej rodzinom przeżywającym trudności opiekuńczo-wychowawcze, znajdującym się w trudnej sytuacji finansowej, w tym udzielanie pomocy w formie zasiłków celowych, okresowych oraz w formie dożywiania dzieci w szkole.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Brzeźnie	- ilość rodzin objętych pomocą finansową - ilość dzieci objętych dożywianiem
3.	Udzielanie wsparcia kobietom w ciąży powikłanej, kobietom w sytuacji niepowodzeń położniczych oraz wsparcia rodzin dzieci, u których zdiagnozowano ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą ich życiu, która powstała w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Brzeźnie	- ilość rodzin objętych wsparciem asystenta
4.	Zapewnienie wsparcia i pomocy asystenta rodziny rodzinom bezradnym w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, w sprawach prowadzenia gospodarstwa domowego oraz rodzinom, których dzieci zostały umieszczone w pieczy zastępczej.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Brzeźnie	- ilość rodzin objętych wsparciem asystenta
5.	Organizowanie wycieczki dla dzieci i młodzieży z rodzin problemowych.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Brzeźnie	- ilość uczestników -liczba zorganizowanych form wycieczki
6.	Prowadzenie działań związanych z rozwiązywaniem problemów alkoholowych.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Brzeźnie Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Brzeźnie	- liczba wniosków o leczenie skierowanych do GKRPA dotyczących rodzin z dziećmi
7.	Umożliwienie rodzinom dostępu do poradnictwa specjalistycznego (psychologiczne, pedagogiczne).	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Brzeźnie PSP im. Kard. I. Jeża w Brzeźnie	- liczba rodzin, którym udzielono wsparcia
8.	Wykonywanie zadań o charakterze wychowawczo-resocjalizacyjnym, diagnostycznym, profilaktycznym i kontrolującym związanych z wykonywaniem orzeczeń sądu.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Brzeźnie Kuratorzy sądowi	- ilość rodzin objętych nadzorem kuratora
9.	Wspieranie osób i rodzin dotkniętych problemem przemocy.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Brzeźnie Kuratorzy sądowi Komenda Powiatowa Policji w Świdwinie Gminny Zespół Interdyscyplinarny w Brzeźnie	- ilość niebieskich kart w rodzinach z dziećmi
10.	Współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej i placówce opiekuńczo-wychowawczej.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Brzeźnie	- liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej

11.	Prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej.	Wszystkie podmioty uczestniczące w realizacji Programu	- ilość rodzin objętych nadzorem kuratora
12.	Tworzenie możliwości podnoszenia kwalifikacji i umiejętności służb pomocy społecznej.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Brzeźnie Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Brzeźnie, Gmina Brzeźno	- liczba i rodzaj odbytych szkoleń, kursów, konferencji
13.	Doskonalenie współpracy pomiędzy instytucjami i podmiotami działającymi na rzecz rodziny.	Wszystkie podmioty uczestniczące w realizacji Programu	- liczba odbytych spotkań
14.	Pomoc rodzinom poprzez działania rodzin wspierających.	GOPS w Brzeźnie	- liczba rodzin wspierających
15.	Prowadzenie placówek wsparcia dziennego.	Gmina Brzeźno	- liczba dzieci uczestniczących w zajęciach w placówkach wsparcia dziennego
Działania profilaktyczne na rzecz wzmocnienia rodziny oraz promowanie form spędzania czasu wolnego na rzecz dzieci, młodzieży i rodzin.			
1.	Promowanie różnych form spędzania wolnego czasu	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Brzeźnie Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Brzeźnie Publiczna Szkoła Podstawowa im. Kard. I. Jeża w Brzeźnie	- liczba i rodzaj form spędzania wspólnego czasu
2.	Realizacja szkolnych programów profilaktycznych, edukacyjnych i wychowawczych .	Publiczna Szkoła Podstawowa im. Kard. I. Jeża w Brzeźnie	- liczba realizowanych programów
3.	Przeciwdziałanie przestępczości i uzależnieniom wśród dzieci i młodzieży.	Komenda Powiatowa Policji w Świdwinie, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Brzeźnie	- liczba i rodzaj działań profilaktycznych

3. Adresaci Programu:

- rodziny przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych,
- rodziny wykazujące bezradność w prowadzeniu gospodarstwa domowego i niezaradne życiowo,
- rodziny żyjące w ubóstwie, w tym również dotknięte bezrobociem,
- osoby doświadczające przemocy oraz sprawcy przemocy,
- rodziny zastępcze,
- dzieci i młodzież przebywająca w rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej.
- przedstawiciele instytucji oraz służb pracujących na rzecz dzieci.

4. Realizatorzy Programu

Koordynatorem Programu jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Brzeźnie przy współpracy z następującymi instytucjami:

- Urząd Gminy w Brzeźnie,
- Gminny Zespół Interdyscyplinarny w Brzeźnie,
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Społecznych w Brzeźnie,
- Komenda Powiatowa Policji w Świdwinie,
- Publiczna Szkoła Podstawowa im. Kard. I. Jeża w Brzeźnie,
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej s.c. "DOKTOR" w Brzeźnie

4. Źródło finansowania.

Źródłem finansowania Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Brzeźno na lata 2019-2021 będą:

- środków własne gminy,
- dotacje z budżetu państwa,
- środki pozabudżetowe (np. z fundacji),
- środki pozyskane z funduszy unijnych.

5. Monitoring i ewaluacja.

Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2019-2021 ma charakter otwarty i elastyczny. Pojawienie się nowych możliwości organizacyjnych, prawnych lub zidentyfikowanie nowych potrzeb społecznych będzie uzasadniało uzupełnienie Programu o nowe zapisy.

Monitoring i ewaluacja będą spełniać funkcję wewnętrznej kontroli realizacji celów i osiągniętych rezultatów. Ewaluacja będzie się odbywać na bieżąco przez cały czas trwania Programu. Raport z ewaluacji i monitoringu będzie sporządzany po zakończeniu każdego roku. Raporty, sprawozdania i informacje z wykonania w danym roku zadań z zakresu wspierania rodziny oraz potrzeby w tym zakresie będą zbierane przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Brzeźnie od instytucji uczestniczących w realizacji Programu.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Brzeźnie będzie przedkładał sprawozdanie roczne Radzie Gminy w Brzeźnie w terminie do 31 marca każdego roku.